

From: Pöysti Tuomas OKV
Sent: keskiviikko 24. maaliskuuta 2021 11.28
To: Lankinen Timo (VNK); Helopuro Sanna (VNK)
Cc: Salo Maija OKV; Koivisto Johanna OKV; Majuri Tuula OKV
Subject: HE ihmisten lähikontaktien ja liikkumisen tilapäisestä rajoittamisesta

Hei arvoisat valmistelijat,

Olette eilen kiitettävällä ripeydellä tehneet jo HE-pohjaan pyytämieni huomioita ja tämän on oikein hyvä näin.

Voinette vielä tehdä seuraavat ja varmistaa nämä jo eilen esillä olleet asiat:

1. **Eilisen 23.3. viimeiset kommenttimme, varmistus, että tehty ja täydennetty myös substanssiperusteluita säätämisyjärjestysperusluiden lisäksi:**

Lakiehdotus

- Maahan saapuminen ja maasta poistuminen on siirretty 3 §:n 2 mom. luettelosta 3 §:n 4 momentiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että perustuslain 9 §:n säännöksiin eikä muihinkaan rajojen ylittämistä koskeviin säännöksiin esitetä poikkeuksia. Momentin perusteluissa s. 59 oleva teksti ei kuitenkaan vastaa PL 9 §:n sisältöä. Tämä on selvyyden vuoksi korjattava.
- **Lisäksi muutenkin säännöskohtaiset perustelut läpi ottaen huomioon hallituksen neuvottelussa sovitut asiat**

Perustelut

- Jaksosta 10 (PL-jakso) on poistettu edellisessä versiossa ilman tekstiä ollut otsikko **Arvio yhteiskunnalle aiheutuvien kokonaishaittojen suhteesta niillä saavutettuun hyötyyn.** Perustuslakivaliokunta on aiemmin valmiuslain mukaisten valtuuksien käyttöönoton yhteydessä johdonmukaisesti edellyttänyt vaikutusten kokonaisarviointia. Samoin valiokunta on PL 23 §:n mukaisia poikkeuksia säädettäessä kiinnittänyt huomiota poikkeusten vaikutusten arviointiin yhtenä osana niiden välttämättömyyden arviointia (esim. PeVL 6/2021 vp). Em. otsikossa tarkoitettu arvio on siten perusteltua lisätä esitykseen.

- Säätämisyjärjestysperusteluissa tulee siis olla kokoava arvio yhteiskunnalle aiheutuvista kokonaishaitoista ja hyödyistä (tärkeä valtiosääntöoikeudellinen vaatimus)

2. Perusteluissa muuten:

- Tarpeen tarkistaa, että säätämisyjärjestysperusteluihin eilen pyytämiamme ja niihin tehtyjä lisäyksiä vastaava STM:n substanssiargumentaatio on riittävästi perusteluissa vaikutusarvioinnissa ja epidemiologisen tilanteen ja terveydenhuoltojärjestelmän tilanteen erittelyssä
- Lisäksi tarpeen, että vaihtoehtoisten sääntelykeinojen ja niiden riittävyyden tarkastelussa vastataan erityisesti seuraavaan:

3. Vaihtoehtoisten keinojen ja niiden vaikuttavuuden tarkastelu

HE-luonnoksen (23.3.klo 17 versio) sisältää seuraavan jakson rajoitustoimien vaihtoehtojen vaikuttavuudesta

Nykyisellään koko maassa leviämisen- ja kiihtymisvaiheessa olevilla alueilla voimassa olevat rajoitustoimet vähentävät ihmisten välisiä kontakteja, mutta eivät vähennä vielä seuraavissa ympäristöissä ja tilanteissa tapahtuvia fyysisiä kontakteja:

1. Erilaiset yksityiset tilaisuudet, joissa ihmisiä kokoontuu yhteen (kyläilyt ja vierailut, päivä- ja illanistujaiset, erilaiset kotijuhlat, yksityiset juhlat vuokratuissa yksityistiloissa, yksityiset kerhot ja muut vastaavat sisätiloissa tapahtuvat kokoontumiset)
2. Asiointi vähittäiskaupan liikkeissä ja palveluliikkeissä sekä harrastustoiminnassa
3. Uskonnolliset kokoontumiset
4. Työpaikat, joissa tehdään läsnätyötä
5. Vieras- ja kausityöntekijöiden sekä opiskelijoiden yhteismajoitukset

Jos samassa taloudessa karanteenien aikana tapahtuvat tartunnat jätetään huomioimatta, muut kohtaamiset ja tilaisuudet muodostivat viikolla 10 jo yli 50 % muista tunnistetuista tartunnanlähteistä. Tähän kategoriaan sijoittuvat myös uskonnollisissa tilaisuuksissa ja suurissa perhejuhlissa tapahtuneet altistumiset ja niistä syntyneet laajatkin tartuntaketjut.

Yhteismajoitukseen ja erilaisiin laajoihin läsnätyön yhteisöihin on liittynyt merkittävästi tartuntoja ja laajojakin tartuntaketjuja (telakat Raumalla ja Turussa, maatalouden kausityöläisten yhteismajoitukset, opiskelijoiden yhteismajoitukset ja tapahtumat).

Asiointeihin vähittäiskaupan liikkeissä ei pystytä jäljittämään tartuntoja, koska ei ole käytettävissä tietoa siellä asioinneista asiakkaista ja tartunnan saaneet ovat usein asioineet monissa paikoissa tartunnan arvioituna ajankohtana, ettei sitä voida paikantaa.

Työpaikat ovat seuraavaksi suurin yhteisö, jossa tartuntoja tapahtuu. Esimerkiksi Helsingissä 21 rakennustyömaalla on tunnistettu tartuntaketjuja epidemiavuoden 2021 aikana, ja näissä keskimäärin noin 20 % työntekijöistä on saanut tartunnan. Työyhteisöjen kohdalla on tehty paljon jalkautuvaa työtä ja tarkastettu työmaiden tartunnantorjuntatoimia. Joillakin työmailla on järjestetty kunnan tai aluehallintoviranomaisten päätöksellä pakollisia terveystarkastuksia tai otettu käyttöön jatkuvatoiminen viikoittain toteutettava seulonta. Osa tartunnan riskeistä liittyy työntekijöiden yhteismajoitukseen, jossa etäisyyksien pitämistä, eristystä ja karanteeneja on vaikea saada toteutumaan.

Kasvomaskin käyttö ei ole vaihtoehtoinen toimenpide muille tartuntojen leviämistä ehkäiseville toimenpiteille, joita ovat kahden metrin turvaetäisyys, käsi- ja yskimishygienia, kasvojen, nenän ja suun koskettamisen välttäminen. Näillä hygieniatoimilla ehkäistään tartuntoja tehokkaimmin. Kasvomaksi olisi kuitenkin lisätoimenpide muiden hygieniatoimien kanssa. Myös kansainväliset terveysjärjestöt, mm WHO, ovat todenneet kasvomaskien olevan niin sanotusti toissijainen epidemian torjunnan keino ja ne täydentävät muita keinoja, kuten kontaktien välttämistä ja fyysisen etäisyyden pitämistä.

Näiden osalta tarkempi erittely olisiko ja miltä osin olisi vaihtoehtoisia keinoja pureutua mainittuihin asioihin ja kokonaisarvio siitä, ovatko toimet riittäviä.

Näillä tarkennuksilla minusta on ainekset eilen kertomallani tavalla todeta, että välttämättömyyskriteeri esityksen antamisen osalta voi täytyä.

5. Tarkistus OKV:ssa

Pyydän myös, että saamme iltapäivästä vielä vilkaista luonnoksen sellaisessa aikataulussa, että kommentit ehtivät mukaan noin kello 18 julkistukseen. Ilmoitatteko milloin tulee, niin me sitten varaudumme täällä sen mukaiseen toimintaan.

Terveisin

Tuomas Pöysti

Valtioneuvoston oikeuskansleri – Justitiekanslern i statsrådet – The Chancellor of Justice of the Government
OTT, hallinto-oikeuden dosentti – JD, Docent i förvaltningsrätt – Iuris Doctor, Title of Docent, Admin.Law

[+358 2951 62523](tel:+358295162523)

tuomas.poysti@okv.fi

Snellmaninkatu 1 HELSINKI

PL/PB/P.O.Box 20

FIN-00023 VALTIONEUVOSTO / STATSRÅDET / GOVERNMENT

<http://www.okv.fi>